

Sygn. akt V KK 259/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza ,
w sprawie **A. P.**

ukaranego z art. 87 § 1 a kw

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 4 listopada 2016 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 20 czerwca 2016r., sygn. akt VII Ka (...)

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 3 marca 2016 r., sygn. akt IV K
(...),

- 1. uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania;**
- 2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 3 marca 2016 r., sygn. akt IV K (...), uznał oskarżonego A. P. za winnego tego, że: w dniu 20 października 2015 r. w miejscowości G. przy ulicy P. jechał jako kierujący w ruchu lądowym motorowerem marki Longija o nr. rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości 0,77 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu - to jest czynu z art. 178 a § 1 k.k. i na podstawie tego przepisu skazał go na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując go w tym czasie do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy po 30 godzin miesięcznie na cel społeczny. Na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł zakaz prowadzenia przez oskarżonego wszelkich pojazdów mechanicznych przez okres 3 lat, na podstawie art. 43a § 2 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz Fundacji (...) świadczenie pieniężne w kwocie 5000 zł., zwolnił oskarżonego w całości od ponoszenia kosztów sądowych.

Wyrok ten zaskarżył obrońca oskarżonego, który w apelacji zarzucił mu: błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę tego orzeczenia polegający na błędnym ustaleniu, że oskarżony będąc pod wpływem alkoholu jechał na motorowerze.

Apelację tą rozpoznał Sąd Okręgowy w Z. w dniu 20 czerwca 2016 r., który wydanym w tym dniu wyrokiem [sygn. akt VII Ka (...)] zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uznał, iż czyn oskarżonego stanowi wykroczenie z art. 87 § 1a k.w. i za to na podstawie tego przepisu wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 300 zł., zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za obie instancje.

Kasację od tego wyroku Sądu Okręgowego wniósł w dniu 30 sierpnia 2016 r. do Sądu Najwyższego Prokurator Generalny, który zaskarżył to orzeczenie w całości na niekorzyść skazanego i zarzucił mu:

rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego art. 87 § 1 a k.w., wskutek zakwalifikowania z tego przepisu czynu oskarżonego, polegającego na kierowaniu w stanie nietrzeźwości pojazdem mechanicznym jakim jest motorower, podczas gdy przepis ten ma zastosowanie jedynie do sprawców, kierujących w stanie nietrzeźwości pojazdami innymi niż mechaniczne, zaś kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości stanowi przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

Formułując taki zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Z.

Obrońca skazanego złożył do akt pisemną odpowiedź na kasację, w której wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest w sposób oczywisty zasadna.

Zaskarżony nią wyrok wydano z rażąco obrazą przywołanego w zarzucie kasacji przepisu prawa materialnego. Zważywszy na charakter i następstwa tego uchybienia, niewątpliwe jest też i to, iż miało ono istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Taka ocena kasacji jest tym bardziej jednoznaczna w sytuacji w której Sąd Okręgowy w sposób tyleż pobieżny, co ogólnikowy uzasadnił swoje przekonanie o tym, że kierowany przez skazanego motorower z racji na to, iż był zaopatrzony w silnik o pojemności skokowej nie przekraczającej 50 cm³ nie był pojazdem mechanicznym w rozumieniu art. 178 a § 1 k.k. Sąd ten nie tylko bowiem nie odniósł się do przeciwnego, a jednolitego (od lat) orzecznictwa i dominujących (zgodnych z tymi judykatami) poglądów doktryny zaliczających motorower do pojazdów mechanicznych, ale też przytoczył wyrok Sądu Najwyższego wydany w sprawie III KK 270/07 w dniu 25 października 2007 r., który z pewnością nie może dowodzić zasadności zaskarżonego rozstrzygnięcia. Prawdą jest bowiem to, że w tym wyroku Sąd Najwyższy przyjął, iż nie są pojazdami mechanicznymi rowery zaopatrzone w silnik pomocniczy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm³, ale tylko takie które zachowują wszystkie normalne cechy charakterystyczne budowy, umożliwiające ich zwykłą eksploatację jako rowerów. Tymczasem z niekwestionowanych ustaleń (które Sąd Okręgowy w pełni podzielił) wynika, że oskarżony *tempore criminis* prowadził nie rower zaopatrzony w silnik pomocniczy, ale motorower marki Longija (por. opisany w protokole z rozprawy odwoławczej z dnia 20 czerwca 2016 r. dowód rejestracyjny tego pojazdu).

Niezależnie od tego należy zauważyć, iż faktycznie ani Prawo o ruchu drogowym (to jest ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515), ani Kodeks karny nie definiują, użytego w art. 178a § 1 k.k., pojęcia: pojazd mechaniczny, jakkolwiek pierwsza z tych ustaw w art. 2 jednoznacznie odróżnia

„pojęcie pojazdu silnikowego” od roweru, stanowiąc, że tymże „pojazdem silnikowym” jest „pojazd wyposażony w silnik z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego”, zaś „rowerem”: – „pojazd jednośladowy lub wielośladowy poruszany siłą mięśni osoby jadącej tym pojazdem”. W doktrynie wprowadzono są prezentowane różne kryteria wyodrębnienia pojazdów mechanicznych (np. posiadanie przez nie napędu siłą mechaniczną, poruszanie energią nie pochodzącą z siły mięśni istot żywych, czy fakt posiadania silnika o określonej pojemności skokowej), ale przeważa pogląd nakazujący przyjąć za mechaniczny każdy pojazd wprowadzany w ruch przez umieszczony w nim silnik. (por. R.A. Stefański, Komentarz do art. 87 k.w., el/Lex i przywołane tam opracowania oraz K. Łucarz, A. Muszyńska, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 25 października 2007 r., III KK 270/07, PS 2009, nr.6, s. 147-157). Ta definicja pojazdu mechanicznego pozwala z pewnością uznać nim także motorower jako poruszany przez umieszczony w nim silnik.

Prawdą jest jednak to, że w orzecznictwie przez wiele lat był prezentowany pogląd, że motorower nie jest pojazdem mechanicznym (por. uchwała Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 1961 r., VI KO 73/60, OSN 1962, nr 1, poz. 5; wyroki Sądu Najwyższego z dni: 10 marca 1964 r., IV K 1296/61, OSPiKA 1964, z. 11, poz. 225, 22 maja 1973 r., V KRN 177/73, OSNKW 1973, z. 11, poz. 144). Dopiero w uchwale pełnego składu Izby Karnej z dnia 28 lutego 1975 r., V KZP 2/74, OSNKW 1975, z. 3-4, poz. 33, przyjęto wprost, iż pojazdem mechanicznym w ruchu lądowym w rozumieniu przepisów kodeksu karnego jest motorower, obok każdego innego pojazdu drogowego czy szynowego napędzanego umieszczonym w nim silnikiem oraz maszyna samobieżna. Uznał też już wówczas Sąd Najwyższy, że nie są pojazdami mechanicznymi, w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego, rowery zaopatrzone w silnik pomocniczy o pojemności skokowej nie przekraczającej 50 cm³, pod warunkiem jednak, że zachowują wszystkie normalne cechy charakterystyczne budowy, umożliwiające ich zwykłą eksploatację jako rowerów.

Przekonanie to Sąd Najwyższy odtąd wielokrotnie wyrażał w kolejnych orzeczeniach i przez to można uznać, iż od dawna jest ono utrwalone i wciąż aprobowane (por. uchwały Sądu Najwyższego z dni: 20 lipca 1976 r., VII KZP 10/76, OSNKW 1976, z. 9, poz. 109; 29 grudnia 1976 r., VII KZP 27/76, OSNKW 1977, z. 1-2, poz. 4; 14 listopada 1981 r., VI KZP 16/81, OSNKW 1981, z. 12, poz.

72; 12 maja 1993 r., I KZP 9/93, OSNKW 1993, z. 5-6, poz. 27; wyroki Sądu Najwyższego z: 4 lutego 1993 r., III KRN 254/92, nie publik.; 22 lipca 1993 r., II KRN 18/93, niepublik.; 26 czerwca 2007 r., II KK 97/07, OSNwSK 2007, z. 1, poz. 1423; 26 czerwca 2007 r., II KK 98/07, Lex nr 280737; 25 października 2007 r., III KK 270/07, Lex nr 341827).

Obecnie brak jest podstaw do podważania trafności tego przekonania sądów karnych traktującego motorower jako pojazd mechaniczny. Tym bardziej w realiach rozpoznawanej sprawy, w której – jak to już odnotowano – Sąd Okręgowy zaprezentowanego w zaskarżonym wyroku poglądu o niezaliczeniu motoroweru do pojazdów mechanicznych w rozumieniu przepisów Kodeksu karnego w ogóle w istocie nie umotywował.

W tej sytuacji uznać należało zasadność kasacji Prokuratora Generalnego jako przywołującej ów pogląd sądów karnych od lat powszechnie w orzecznictwie przyjmowany o zaliczeniu motoroweru do pojazdów mechanicznych (także) w rozumieniu art. 187a § 1 k.k., co - w konsekwencji – doprowadziło do konieczności uchylecia zaskarżonego kasacją wyroku i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd ten – dokonując na nowo kontroli instancyjnej wyroku Sądu I instancji w związku z apelacją obrońcy oskarżonego - będzie miał na uwadze powyższe wnioski i spostrzeżenia.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 638 k.p.k.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak wyżej.

R. G.